

25. szekció: Lehetőségek és kényszerek között: társadalmi innovációs kezdeményezések periférikus helyzetű területeken

Az Európai Unió kohéziós alapjai 2015 és 2017 között a társadalmi integráció elősegítését szolgáló közberuházások átlagosan 40-80%-át finanszírozták az Európai Unión belül (Európai Bizottság 2017: xxii). Magyarországon esetében a 2007-2013-as és a 2014-2020-as programozási időszakban az összes közberuházás több mint felét a kohéziós politika eszközeiből finanszírozták. (Boldizsár et al. 2016). Ugyanakkor a rendelkezésre álló nemzeti és uniós fejlesztési források ellenére a területi egyenlőtlenségek az utóbbi időben újra növekednek. Az ország kelet-nyugati megosztottsága, valamint a "települési lejtő" (Bihari és Kovács 2006) a dinamikus központok közelében található települések és a perifériák kis falvai közötti társadalmi-térbeli polarizáció erősödését jelzi. A romló gazdasági és megélhetési kilátások mellett ezeket a vidéki perifériákat a térbeli, társadalmi és etnikai kirekesztés komplex, egymással összefonódó, egymást erősítő rendszere jellemzi (Koós és Virág 2010, Harcsa 2015; Jelinek és Virág 2020; Nagy et al. 2015; Koós 2015). Mindezzel párhuzamosan az elmúlt évtizedben az intenzív centralizáció és a jóléti politikák átalakulásának következtében az alacsony jövedelmű családok számára nyújtott ellátások szisztematikusan leépülését, visszaszorulását figyelhetjük meg (Ferge 2017; Keller 2018; Keller és Szóke 2019; Szikra 2014, 2018). Ennek a folyamatnak a térbeli megjelenése az alapvető közszolgáltatásokhoz való térben egyenlőtlen hozzáférésben érhető tetten; a jóléti szakemberek (tanárok, ápolók, szociális munkások) és szolgáltatások hiányát leginkább a kis, hátrányos helyzetű, a legkevesebb erőforrás-mobilizációs kapacitással rendelkező települések szenvedik el (Farkas 2015; Keller 2018; Uzzoli és Szilágyi 2013; Virág 2009; Velkey 2013).

E kihívásokra válaszul az elmúlt évtizedekben különböző szereplők – önkormányzatok, civil szervezetek és vállalkozók – kezdeményezéseként, központi kormányzati, illetve európai uniós források bevonásával, számos a társadalmi egyenlőtlenségek és a stigmatizáció enyhítését célzó fejlesztési program valósult meg hátrányos helyzetű közösségekben.

Szekciónk átfogó célja annak feltérképezése, hogy hogyan birkóznak meg a települések a szegénységgel, a dinamikusan fejlődő központok és a perifériák települései között egyre növekvő egyenlőtlenségekkel. Hogyan próbálják a magyar települések igazságosan, a különböző társadalmi csoportok igényei szerint kielégíteni a helyi társadalmi szükségleteket, a legsérülékenyebbek, a legkiszolgáltatottabbak igényeit is figyelembe véve? Hogyan képesek a helyi szereplők megteremteni a társadalmi innovációhoz szükséges feltételeket és intézményi kereteket? A szekció előadóival és résztvevőivel közösen igyekszünk azonosítani a helyi szereplők együttműködéseinek megjelenési módjait, valamint azt, hogy az ehhez kapcsolódó stratégiák hogyan válhatnak társadalmilag innovatív, azaz új társadalmi lehetőségeket megnyitó kezdeményezésekké.

A szekcióba várunk minden olyan előadást, amely bemutatja és elemzi, hogy

- (i.) Kik a társadalmi innovációs kezdeményezések főbb szereplői? Milyen tudással, készségekkel rendelkeznek? Milyen formális és informális együttműködések szükségesek ahhoz, hogy a helyi szereplők innovációs törekvései sikeresek legyenek?
- (ii.) A helyi szereplők milyen korlátokkal és lehetőségekkel szembesülnek az intézményi környezetben, amelyek befolyásolják a társadalmi innovációs kezdeményezések tervezéséhez és megvalósításához szükséges feltételek megteremtését? Az alulról és helyi adottságokból építkező kezdeményezések miként hozhatók összhangba a nemzeti szabályozásokkal és támogatási eszközökkel?
- (iii.) A fejlesztések megvalósítása során milyen tervezett és nem szándékolt intézményi gyakorlatok jönnek létre a kormányzás különböző szintjein?